

за надлъжното употребление на оржжието и на дѣйствиата въ строя, като: тѣлесни пороци въ ржцѣтъ и краката, слабостъ на слуха и особено на зрѣнието. Извѣстно понятие за това, което римлянитѣ искали отъ новобранцитѣ въ тѣлесно отношение, може да ни даде туй, което говори по този поводъ Вегеций, именно «новобранецъ трѣбва да има очи — живи, глава — исправена, гърди — широки, рамена — плътни, киткитѣ на ржцѣтъ — голѣми, ржцѣ — дълги, коремъ — малъкъ, корпусъ — строенъ, крака и стѣпки — по малко мѣсисти, отколкото жилисти. Ако има всичко това, то нѣма защо да се глѣда на ръста, тъй като по е нужно войницитѣ да бжджтъ здраво сложени, отколкото високи». Въобще прѣдполагатъ, че у римлянитѣ мѣрката на ръста за приемане на военна служба била: най голѣмата — 5 фута 10 дюйма римски (или 5 ф. 3 д. рус. = около 1 м. 60 с/м.), а умѣренната — 5 ф. 7 д. римски (или 5 ф. 10 лн. = около 1 м. 55 с/м.), но приемали и по долу отъ послѣдната.

Най послѣ 4-то съ *нравственнитѣ условия*, именно неопозорени, безукоризнени въ всѣко отношение на нравственностъ и поведение — качества, които въ тѣзи най добри времена на римската република били, може положително да се каже, почти общи за римскитѣ граждани.

Освобождавали се отъ служба въ войската:

1) *По възраст* — гражданитѣ по млади отъ 17 и по стари отъ 45 години, безъ да имъ се прѣпятствува впрочемъ да постѣпватъ волнослужащи (волонтери), но като имъ се зачита дѣйствителната служба само отъ 17 до 45 години (както е казано по горѣ).

2) *По ижущественъ цензъ* — всички граждани отъ 6-ий класъ, ко-

ито до 2-та пуническа война — имали по малко отъ 12.500 асса, а слѣдъ нея — по малко отъ 6.000 асса (както е казано по горѣ).

3) *По тѣлесни условия* — които неудовлетворявали изложеното въ това отношение по горѣ.

4) Гражданитѣ, които въ време на набора, се намирали на обществена и държавна гражданска служба, отъ най долнитѣ до най горнитѣ — включително сенаторитѣ, безъ впрочемъ да се прѣпятствува и на тѣхъ да постѣпватъ волнослужащи. Тигъ Ливий казва, че само въ сражението при Канна загинали 80 такива савновници.

5) Жрецитѣ и авгуритѣ, съ исключение само на случайтѣ при нашествието на галлитѣ, когато жрецитѣ и авгуритѣ били длѣжни да защитаватъ държавната хазна въ Капитолия.

6) Въ награда за особенни отличия или заслуги къмъ отечеството, принесени както отъ отдѣлни лица, тъй и отъ цѣли войсковы отряди, или градове и даже области или племена отъ Италия. Такъвъ родъ освобождение отъ служба се продължавало отъ една до петъ и по вече години и даже до пълно освобождение.

Най послѣ, съвсѣмъ се лишавали отъ правото да служатъ въ войската или се исключвали отъ нея:

1) *Волноотпустнатитѣ* въ никакъвъ случай не се допущали въ войската.

2) *Робитѣ*, по прѣзрението, което римлянитѣ имали къмъ тѣхъ, както и всичкитѣ въобще народи въ древността, което идвало до тамъ, че робитѣ ги считали наравно съ работния добитъкъ. Но имало извнрѣдни случаи отъ особена важностъ или опасностъ, когато за робитѣ се правяло исключение, отъ което били лишени волноотпустнатитѣ, а именно: правителството купувало най